

en ge-
neer-
gdheid
paalde
zoover
goed-
een of
mul-
steeds
in de
zegen
in de
n Gou-
maliteit
rom in
nd aan
e daer-
g, dat
de Zen-
n nooit
van
kel als
gebruikt
e slaan.
deeren,
vrijzen
nd van
e hart,
zal hem
an ook
liberaal
erkend,
na, de
ororde
toe eer
in alle
rust en
g van
an ver-
ar zeker
ig op,
t geen
en, dat
Kerk de
egewe-
e, dat
en zich
het ge-
n met
ie Zen-
sterrein
k haar
en niet
geoccu-
intrek-
ze toe
Het is
ndings-
sterrein
bij geen
on het
n doen
illende
faar de
rner-
ver de
epaalde
te ver-
gradatie
rdeud.
d.
egenen,
dat de
te van
oor de
n vorig
Kanaal.
r dank-
ar aan-
Comité
i dozen
ewegen
oel een
raad te
grote
chaffan,
f en de
ok naar
oomsch
e strijd,
zich af-
in de
nstiger
an het
endeels
standen
blijkt
loof is
in de
vooral
gen den
el alge-
eel uit-
deftege
naar de
aad van
ed heb-
erger-
ed en
armede
t gebed
eg, wat
ze ont-
aan.
ggelijke
stiooeze
der het
thans
is zelve

gaat hier niet vrij uit. Zij heeft van haar taak om een bolwerk tegen het wassend ongelooft te zijn, zoo weinig begrepen. Zij ging niet uit tot de afgedoolde schare, maar was tevreden met arbeid in haar eigen kring. Wat kan een luttel aantal predikanten, gelijk Amsterdam bezit, vooral in de Hervormde Kerk, doen, om geestelijke leiding te geven en geestelijk toezicht uit te oefenen? Men voer volop in het oude conservatieve zag, wist niet, nu het geijf verliep, de bakens te verzetten, en stelde zich tevreden met behoud van toestanden, die voor een wereldstad als Amsterdam een bespotting zijn.

Of het nog mogelijk zal wezen de schade, aldus geleden, weer te herstellen, weten we niet.

Maar in elk geval hebben we, ziende in het gebod, en blind in de toekomst, te doen wat God ons oplegt om de voortwoerking van het kwaad te keeren.

En dan blijven we er bij, dat slechts drie middelen onzes inziens hulpe kunnen bieden.

Onze Christelijke Scholen moeten in de groote steden verdubbeld en verdriedubbeld worden.

De Evangelisatiearbeid moet de afgedoodden weer tot het Evangelie van Christus terugroepen.

En de Kerk moet breken met haar oude organisatie en zich omgieten in een vorm, die bij onze groote steden past.

De attestaties.

Naar ook langs officiële weg ons bleek, heeft onze opmerking, dat bij meer dan een Kerkeraad de vraag was gerezen, of men de attestaties door Amsterdam afgegeven nog langer zonder nader onderzoek erkennen kon, aan den Kerkeraad te Amsterdam aanstoot gegeven, omdat daardoor de goede naam der Kerk werd aangetast. Zelfs werd ons opgemerkt, dat reeds jaren lang geen enkele attestatie in Amsterdam werd afgegeven, die niet eerst van den kansel was afgelezen en door den Kerkeraad besproken was, nadat door wijk-gecomiteerden geconstateerd was, dat de Kerkeraad geen bezwaar behoeft te maken tegen 't afgeven dezer attestatie.

Nu doet het ons natuurlijk leed, dat onze opmerking den indruk heeft gegeven, alsof de Kerkeraad niet, *vooreerst* dit in zijn vermogen is, bij het afgeven van deze attestaties zorg droeg, dat zij aan geen leden werden gegeven, wier belijdenis of wandel te wenschen overliet. Zelfs erkennen we, dat het beter ware geweest, zoo de mededeeling van hetgeen langs vertrouwelijke weg ons ter oore was gekomen, achterwege was gebleven. Uit dien hoofde willen we dan ook gaarne ons leedwezen uitspreken, dat we deze mededeeling gepubliceerd hebben. De eer en goede naam van Amsterdam's Kerk is ook ons lief.

Maar waar we hopen door deze verklaring al wat het ernstige vraagstuk, waarom het hier gaat, vertroebelen kan, te hebben weggenomen, mag er wel te meer op worden aangedrongen, dat de vraag zelf, waarom het hier gaat, aan de orde worde gesteld.

Het feit valt niet te loochenen, dat in onze massale stadkerken, zoolang het bestaande stelsel gehandhaafd blijft, het herderlijk toezicht, dat in de eerste plaats noodig is, niet genoegzaam tot zijn recht kan komen. Daardoor dreigt in de Kerk al meer een ziekte-toestand te ontstaan, die voor het leven der Kerk zelf een gevaar is. En het is de roeping van de pers om op dit gevaar te wijzen en de middelen aan te geven, waardoor dit ontardingsproces kan worden tegen gegaan.

We zouden ontrouw zijn aan de roeping, wanneer we daarop niet wezen.

Bijbelcritiek.

In een recensie, die in *Minerva*, het Algemeen Nederlandsche Studenten-Weekblad, gegeven wordt van het pas verschenen deel van het Bijbelsch Kerkelijk Woordenboek, dat over het Oude Testament handelt en bewerkt is door Dr. T. M. Th. Böhl, wordt over den tegenwoordigen stand van het Oud-Testamentische vraagstuk dit opgemerkt:

De tijd dat men naar een vooropgeret, door een rationalistische (men zeide: logische) gedachtegang geconstrueerd, model, de geschiedenis van Israël reconstrueerde, is voorbij. Dat Dr. Böhl orientalist is en dus de uitkomsten van de opgravingen in het Oosten beheerscht, die alleen maakt de waarde van dit boek al groot. Immers toen men de Oud-Testamentische verhalen voor in hooge mate onbetrouwbaar verklaard had, had men zich ook den weg zoo ongewoon afgedaan om tot kennis te komen van Israëlsche toestanden. Rationalistische hypothesen moesten de intuïtieve historische studies verdragen. De opgravingen brachten hierin verandering, omdat, wat zij zeiden, niet te weerspreken viel. Zij vermeerderden het historische materiaal, niet slechts met zichzelf, maar ook doordat zij vele bijbelsche verhalen betrouwbaar historisch materiaal bewezen te zijn. Dit moede hem, die dit a priori wel geloofd had, genoeg doen, voor den oudtestamenticus is het noodig zijn materiaal te onderzoeken, voordat hij het gaat gebruiken. Toen men alle oudtestamentische verhalen als materiaal gebruikte, maakte men voortellingen van Israëlsche toestanden die moesten verbrokkelen; de grondstof deugde niet. Toen men te weinig oudtestamentische verhalen als materiaal gebruikte, bouwde men luchtkasteelen. Nu voelt men uit dit boek, dat na degelijk onderzoek der materialen betrouwbaar gebouwd wordt.

Het is duidelijk, dat deze recensent zelf aan het gezag van de Heilige Schrift niet geloofde. Des te meer waarde heeft het daarom, dat hier zoo onbewimpeld wordt toegegeven, dat de methode, die de School Wellhausen-Kuenen volgde tegenover het

Oude Testament, thans wel algemeen als onjuist wordt prijs gegeven. Het groote bezwaar, van orthodoxe zijde tegen deze School ingebracht, dat zij van rationalistische hypothesen uiting en naar deze rationalistische hypothesen de geschiedenis van Israël reconstrueerde, wordt thans ook door dezen recensent als juist erkend.

Wat schrijver dezes in zijn rectorale oratie Evolutie of revelatie reeds had opgemerkt, dat de opgravingen in het Oosten een heelen omkeer zouden teweeg brengen in de beschouwing van het Oude Testament, is door de uitkomst bewezen volkomen juist te zijn.

Maar daaruit te meer blijkt, hoe dwaas het is, wanneer men zelfs van geloovige zijde zich nog zoo vaak beïnvloeden laat door deze zoogenaamde wetenschappelijke kritiek.

Wat het geloof a priori aannam, zooals de recensent het uitdrukt, dat de Bijbelsche verhalen betrouwbaar historisch materiaal leveren, blijkt achteraf ook volgens de wetenschap veel juist te zijn geweest, dan de zoogenaamde voorafzetsing-critiek, die al deze verhalen voor in hooge mate onbetrouwbaar had verklaard. De wijsheid dezer wereld is ook hier dwaasheid gebleken.

De opgravingen uit het Oosten hebben dit duidelijk gemaakt.

Of liever, God zelf heeft door deze getuigenissen uit de oude puinhoopen van Babel en Nineveh de getrouwheid en waarachtigheid van zijn Woord bewezen.

Men late daarom toch niet zich in de war brengen door wat deze zoogenaamde wetenschappelijke kritiek van Wellhausen-Kuenen beweerd.

Het standpunt, door deze kritiek ingenomen, wordt ook door degenen, die niet als wij aan het Goddelijk gezag der Schrift gelooven, als onwetenschappelijk veroordeeld.

Natuurlijk zijn daarmede niet alle moeilijkheden opgelost, die het Oude Testament ook in zijn historische verhalen ons aanbiedt. Maar wel kan deze gang van de kritiek ons leeren, dat we rustig het verder onderzoek kunnen afwachten.

Naarmate het wetenschappelijk onderzoek zich meer losmaakt van rationalistische hypothesen en onbevangen tegenover de Schrift komt te staan, zal de betrouwbaarheid der Schrift steeds meer erkend worden.

Het recht van examinatie.

Er is in de pers wel wat veel gewicht toegekend aan het verschil, dat bij het examen van den heer A. Lauwers, voormalig Roomsche priester te Brussel, bleek te bestaan tusschen de Classis, die dat examen had af te nemen, en de Hoogleraren van de Theologische School en de Vrije Universiteit, die volgens opdracht der Generale Synode aan dit examen moesten deelnemen, over de wijze waarop dit laatste moest geschieden.

Natuurlijk was er geen oogenblik sprake van, dat de hoogleraren aan de Classis het recht zouden betwist hebben om het zoogenaamde preparatoir examen af te nemen. Dat preparatoir examen is een kerkelijk examen en kan alleen door de Kerken afgenomen worden.

De moeilijkheid zat alleen hierin, dat de Synode van Dordrecht, die de regelingen van het preparatoir examen vaststelde, bepaalde, dat wie zich voor dit examen aanmeldde, als bewijs, dat hij wetenschappelijk voldoende kennis bezat, het diploma van een met goeden uitslag afgelegd candidaats-examen had te overleggen. Ontbrak zulk een bewijs, en dit was hier het geval dan wilde de Synode dat onderzoek zou worden, of de examinandus toch de voor het genoemde examen vereischte wetenschappelijke ontwikkeling had, en daartoe moesten dan de Theologische faculteit der Vrije Universiteit en de Hoogleraren der Theologische School worden uitgenodigd om aan het examen deel te nemen.

Het is duidelijk, dat de bedoeling van de Generale Synode was, dat dit wetenschappelijk examen eigenlijk niet tot de competentie der Classis behoorde, en daarom door de Hoogleraren moest worden afgenomen. Daartoe moesten zij aan het preparatoir examen deelnemen. Eerst wanneer dit wetenschappelijk examen was afgenomen, moest daarna door de Classis zelf het preparatoir examen worden afgenomen. Zoals ook anders eerst het candidaats-examen wordt afgenomen door de Theologische School of de Theologische faculteit der Vrije Universiteit en daarna door de Classis het kerkelijk examen, dat handelt over de geschiktheid voor de prediking, de bekwaamheid in de uitlegging der H. Schrift en de kennis van de leerstellingen Godsgeleerdheid.

De classis Dordrecht meende echter, evenals dit ook vroeger in een soortgelijk geval door een andere Classis was geoordeeld, dat het geheele examen, ook het wetenschappelijk gedeelte, dat in plaats van het candidaats-examen komt, door de Classis zelf moest worden afgenomen en dat aan de Hoogleraren alleen het recht moest worden gegeven om navraag te doen bij de verschillende vakken, wanneer zij dit noodig achtten, en een oordeel uit te spreken.

De hoogleraren hebben, zij het onder protest, zich bij deze beslissing van de Classis neergelegd om geen vertraging in de examinatie te weeg te brengen, maar tegelijk medegedeeld, dat zij aan de Generale Synode om een decisie zouden vragen.

Van een ernstig conflict is dus geen sprake geweest. Er was alleen verschil van inzicht over de opdracht, die de Synode aan de professoren gegeven had. En de beslissing der Synode wachten we rustig af. Want het zou kwalijk denkbaar wezen,

dat de Synode de geheele Theologische faculteit der Vrije Universiteit en de Hoogleraren te Kampen naar een Classische examinatie zond, alleen om dit examen bij te wonen, hun oordeel over dit examen te zeggen en enkele navragen te doen. De bedoeling kan geen andere geweest zijn, dan dat die beide wetenschappelijke colleges het wetenschappelijk examen of candidaats-examen zouden afnemen, en de Classis daarna het kerkelijk of preparatoir examen.

In zooverre schuilt achter deze quaestie ook een principieel geding. De Synode heeft de grenslijn tusschen wat aan de wetenschap en wat aan de Kerk toekomt, zuiver willen bewaren. Wat nu geschiedde, wistte die grenslijn uit. En dat verklaart, waarom de hoogleraren van beide inrichtingen tegen de beslissing der Classis bezwaar maakten.

Dr. H. H. K.

Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen van den heer A. W. en Meij. J. W. te Wemeldinge f 3,50.

Dr. J. H. HOUTZAGERS.

Em. Pred.

Velperweg 88, Arnhem.

Uit de Pers.

In de *Grontingsche Kerkbode* komt Dr. Miedema terecht op tegen de pogingen, die worden aangewend, om door allerlei exegetisch geknutsel den weg naar den kansel ook voor de vrouw open te stellen:

Dezer dagen trad voor de Christelijke verenigingen van jonge mannen, 'Daniël' en 'Obadija' te Rotterdam op in de Nieuwe Kerk (een van de kerkgebouwen der Ned. Hervormde gemeente) Meij. Dr. Gerlings, de in de Theologie gepromoveerde, met het onderwerp: Moet de vrouw zwijgen in de gemeente?

Een bevestigende hand zond ons een blad van de 'N. R. C.', waarin een verslag van deze rede voorkomt en de blauwe, dikke streepen om dat verslag bedoelden richtbaar de aandacht op dit artikel te vestigen.

Nu werd wel is waar voor ieder die de dissertatie gelezen heeft, die Meij. Gerlings geschreven heeft bij haar promotie tot Doctor in de Theologie, niets nieuws verteld, maar het feit dat zij het nu in zeer populaire vorm gedaan heeft en vooral met Schriftuitlegging heeft toegelicht, heeft zeker de aandacht op dit pleidooi doen vallen.

Ieder Schriftlezer vindt wat over deze zaak gezegd wordt nogal duidelijk en niet voor tweedekleurige uitlegging vatbaar. Als de apostel Paulus zegt 1 Cor. 14: 34: 'dat uwe vrouwen in de gemeenten zwijgen; want het is haar niet toegelaten te spreken, maar bevelen onderworpen te zijn, gelijk ook de wet zegt,' dan schijnt dit toch duidelijk.

Maar Meij. Gerlings weet er raad op:

Le dat zwijgebod slaat alleen op de gehuwde vrouw, en die waren er toen eigenlijk alleen, omdat 't aantal vrouwen ook toen veel groter was dan dat der mannen, maar de veelwijver gaf ze vrij-wel allemaal een kans op 't huwelijk. Nu hebben we veel meer ongehuwde vrouwen, die nooit geen kans op 't huwelijk hebben. Die worden niet uitdrukkelijk genoemd. Dus die mogen wel leeren en spreken ook in de gemeente zoo is haar conclusie.

En dat 't 'zwijgen' is hier niet absoluut bedoeld, want het spreken bedoelt hier eigenlijk alleen of babbelen of declameren aan het debat. En dat verbod Paulus de vrouwen. Maar volstrekt niet het openlijk optreden in den ambtelijken dienst des Woords. Ja, zij gaat zelfs zoover om te beweren dat dit ook in die dagen herhaaldelijk geschiedde.

Vooral als een Doctor in de Theologie zulks zegt, schijnt het nogal gewichtig en het is zoo gezien zulk een eenvoudige oplossing. Toch willen wij 't liever nog eens toetsen.

Dat Paulus in 1 Cor. 14: 34: 't meest voor zijn aandacht heeft de gehuwde vrouw, blijkt wel uit het volgende vers (35), omdat hij daar zegt: 'Zoo zij iets willen leeren, laat haar thuis hare eigene mannen vragen, want het staat leedijk voor de vrouwen, dat zij in de gemeente spreken.'

Maar wil dat zeggen dat dus de ongehuwde vrouw het wel toegelaten was? Er waren toch weduwen en maagden ook in de vergaderingen der gemeente. Dat blijkt wel, als vrouwen voor 't diaconaal werk uitdrukkelijk genoemd worden. En als nu de apostel zegt: dat uwe vrouwen zwijgen in de gemeente, moet dat dan niet absoluut worden verstaan, zoowel voor de ongehuwde als voor de gehuwde?

Trouwens, als hier nog onduidelijkheid zou zijn, dan wordt die wel weggenomen door 1 Tim. 2: 11-12: 'Een vrouw late zich leeren in stilheid in alle onderdanigheid. Doch ik laat de vrouw niet toe, dat zij leere, noch over den man heersche, maar wil dat zij in stilheid zij.' Met name ten aanzien van dat tweede argument, als zou wijzen hier betrekken, dat te niet babbelen of niet aan het debat deelnemen mocht. Maar dit is een uitlegging, die, hoewel ze nog wel met een heel geleerd vertoon gepaard gaat, meer op inlegkunde lijkt. Het is te begrijpen, dat het absolute zwijgen verzwakt moest worden. Maar zoo gaat 't toch niet.

Spreken, 't woord late in 't Grieks, kan zoo iets betrekken als babbelen, maar in dien zin komt 't in de Schrift schier nooit voor. Bovendien, dat andere uit 1 Tim. 2: 12, ik laat de vrouw niet toe, dat zij leere, geeft een duidelijke toelichting op 1 Cor. 14: 34, die heel de spitsvondigheid van Dr. Gerlings omverwerpt.

Waarom zulke bochten en kromme sprongen te maken, om wat met Gods Woord niet te bewijzen is, er toch uit te halen!

Op den predikatel, in het leer- en regeringsambt kan de vrouw nooit worden opgenomen. Dit is lijnrecht in strijd met 't Woord des Heeren.

Zeker, daarom mag de vrouw onder vrouwen wel spreken, en getuigen, daarom kan ook de vrouw in allerlei dienst der barmhartigheid naar 't Heeren Woord wel ingaan. Zeker, ook in de eerste gemeente, in de dagen des apostelen hebben vele vrouwen een getuigenis Christus gegeven en velezijs arbeid in de gemeente des Heeren verricht.

Daarop te wijzen heeft zeker recht van bestaan. De arbeid en het terrein van den arbeid der vrouw is echter niet het leeren en regeren, maar het dienen in stilheid. Daarin ligt hare eere en roeping.

En al is het dat wij in het politieke, staatkundige leven vrouwenleerrecht krijgen en vrouwelijke Raads-, Staten- en Kamerleden — dan wil dit nog niet zeggen dat we nu dus ook wel vrouwelijke dominees moeten hebben. Tenzij het Woord Gods wordt verworpen.

Voor Kinderen.

DRANKEN.

Bij de spijten behorende de dranken. Ook daarvan berispen de Oosterlingen oudtijds niet zulk een verscheidenheid als wij thans.

De voornaamste drank was water. Nu zal de lezer misschien zeggen: Dat was ook niet veel bijzonders. Maar vergeet niet, vrienden, dat het Oosten en het Westen geheel verschillend zijn. In ons land vindt men bijna overal water, hetzij drinkbaar of ondrinkbaar. Zoo noodig

weten wij het ook uit den grond te halen. Wij hebben eer last van te veel dan van te weinig water.

Is het Oosten is het juist andersom. Daar zijn geheel streken, waar men rivier, beek noch bron te zien krijgt. Vele beken waar die nog zijn, drogen in den zomer geheel uit, om straks weer te zwellen tot bruisende stroomen. Zoo was de brek Kedron bij Jerusalem een groot deel van het jaar zoo ondiep, dat men er door waden kon. Doch in den regentijd zwol zij zoo, dat niemand zich tegen den stroom waagde. Evenzoo was het met de Jordaan. Die was, lezen we vol, toen Israël Kanaän binnentrok, in den oogsttijd. Gewoonlijk echter was zij zoo ondiep, dat men er doorheen kon loopen op bepaalde plekken, in onze Bijbel verzen genoemd.

Het water uit rivieren en beken werd gedronken, al zouden wij allicht er minder op gesteld zijn te drinken uit plassen, waarin mensch en beest zich wiesch en waar ook allerlei onreinigheden in terecht kwamen. Maar op deze wijs kreeg men toch nog niet voldoende water, ook was het ondoenlijk vijf, zes uur te loopen om water te halen. Daarom groef men putten, die goed water opleverden, al ging dat graven toen vrij wat moeilijker dan nu. Zulk een put was een ware weldaad voor de geheele strek. Isder kon daar water halen, wat de vrouwen ook dagelijks deden als zij hun kruiken kwamen vullen. Wat het was wanneer het water ontbrak leert ons Jer. 14 v. 1 tot 6.

»Het woord des Heeren, dat tot Jeremia geschied is, over de zaken der groote droogte. »uda treurt en hare poorten zijn verzwakt; zij zijn in het zwart gekleed ter aarde toe; en Jeruzalems geschiedt op.

En hunne voortreffelijken zenden hunne kleinen naar water; zij komen tot de grachten, zij vinden geen water; zij komen met hunne vaten ledig weder; zij zijn beschaamd, ja worden schaamrood, en bedekken hun hoofd.

Omdat het aardrijk gescheurd is, dewijl er geen regen op de aarde is; de akkerlieden zijn er schaamd, zij bedekken hun hoofd.

Want ook de hieden in het veld werpen jongen, en verlaten die, omdat er geen jong gras is.

En de woudezoels staan op de hooge plaatsen, zij scheppen den wind gelijk de draken; hunne oogen versmachtten, omdat er geen kruid is.

En put was een begeerlijk bezit. Toen Isak in het land der Philistijnen woonde, groef hij putten, maar ze werden hem telkens betwist door de inwoners des lands, die hem, den vreemdeling, het water niet gunden. En toen zij dat eindelijk deden, zei Isak dan ook: »Nu heeft ons de Heere ruimte gemaakt. »Sommige steden en dorpen danken hun oorsprong aan den put, bron of waterfontein. Daaromheen werden huizen gebouwd en zoo kon een stad ontstaan. Waarschijnlijk is het ook Jerusalem zoo gegaan, dat reeds vroeg een bron bezat, die later Siloam heette. We lezen ook, hoe koning Salomo alles deed, om de hoofdstad van water te voorzien. Dit werd veralgemd in groote kommen, de vijvers van Salomo genaamd. Zij bestaen ten deele nog.

Water, voldoende zuiver, frisch water te hebben, gold in het Oosten terecht als een zegen, gelijk bij ons, maar dat werd in dat warme, droge land meer gevold. In den regel was er een gebrek aan, dan overvloed van water. Regen- en waterstroomen waren een verkwikking, ook het beeld ervan, denk maar eens aan Ps. 84.

Steeft hen de heete middagzon
In 't moerbeidal, Gij zijt hun bron,
En stort op hen een miliden regen,
Een regen, die hen overdekt,
Verkwikt, en hun tot zegen strekt.

Zoo ook zegt de Heere: Ik zal wateren gieten op het dorstige en stroomen op het droge, en in figurelijken zin spreekt de Openbaring van het water des levens, dat om niet gegeven wordt. Dat levende water kennen we ook uit het gesprek van den Heere Jezus met de Samaritaansche vrouw bij den put van Sichar (Sichem) die toen vóór 2000 jaar door den aartsvader Jacob gebruikt werd.

In 't kort, water was de algemeene drank en de Oosterling voer daar niet slecht bij.

HET NIEUWE KLEED.

Wat ben ik blij met 't nieuwe kleed,
Toen 'k jarig was ontvangen.
't Is fraai van kleur, het staat zoo wel,
't Is net naar mijn verlangen.

Maar zou ik pronken met 't geschenk,
Of mij thans meerder achen?
Een dwaas zijn, die om kiel of pij
Een ander zou verachten?

Het schooneit gewaad bedekt geen fout,
Kaa mij geen wijsheid geven,
Verandert niets in hoofd en hart,
Leert mij niet beter leven.

Er is een kleed van meer waardij,
Waarvan geen mot kan kaagen;
't Wordt nimmer oud, staat altijd goed,
't Zijn wijzen, die het dragen.

Geen kleed is dat gewaad gelijk,
Men draagt het zonder weten;
Men koopt het duur, maar zonder geld,
En heeft het nooit versleten.

De kleur is vast, maar schittert niet,
Wordt fraaier door het dragen,
't Is nooit te koud, en nooit te waaft,
En 't zal ons steeds behagen.

Het is het kleed der *Nedrigheid*,
Dat aert voor God en menschen,
Daar 't eng'len, ja zelfs Jezus dekt,
Zou ik een ander wenschen?

HOOGENIERE.

BRIEFWISSELING.

L. J. H. te A. Al moet u een poosje wachten, uitstel is, hopen we, geen uitstel.

Buitenland.

Ontoording van de sport. In een Christelijke Engelsch blad wordt geprotesterd tegen het boxen. Bij het Dempsey gevecht in Amerika riep een deel der toeschouwers 'moordenaar', toen een boxer het gelaat van zijn tegenpartij tot één bloedige massa gemaakt had. En de man die deze mannelijke daad verrichtte, zal naar Engeland overkomen om daar zijn kunst om het aangezicht van zijn tegenstander te verminken, te vertoonen! Geen wonder dat men van Christelijke zijde daar tegen opkomt en waarschuwt tegen ontoording van de sport. Eigenlijk moesten boxerswedstrijden overal verboden worden.

Duitsche zusters uit Hongkong verdreven. Toen alle Duitschers uit de Chinese stad Hongkong verdreven werden, mochten de Duitsche zusters die het Vondelingenhuis dienden, blijven. Zij ondervonden veel vriendelijkheid van den aarts-deacon Barnett. Nu zijn de drie Berlijnse zusters, die aan het Hongkongsche huis arbeidden, gedwongen heen te gaan, waardoor een einde gemaakt werd aan een liefdearbeid van 70 jaar. De 104 meisjes werden aan het Roomsche vondelingenhuis te Kanton of aan Chinese gezinnen gegeven, en men liet de Duitsche zusters gevoelen, dat hare verdrijving een deel was van de bestraffing der Duitsche gruwelen! Een verzoekschrift van Chineseen om de drie Duitsche zusters te laten blijven, werkte niets uit. De zusters van de Hildesheimer blindenmissie ondergingen hetzelfde lot.

Prof. E. Doumergue. De groote Calvinj-kenner Prof. E. Doumergue, jaren lang hoogleraar aan de Theologische faculteit te Montauban, heeft, nu hij den leeftijd van 75 jaar bereikt, zijn ambt neergelegd. Van zijn prachtige biografie van Calvin verschenen vier deelen. Mocht het hem gelung zijn, om ook het laatste of vijfde deel van zijn levenswerk het licht te doen zien.

Prof. Gaston Bonet-Maury. Den 20en Juni 11. stierf op 77-jarigen leeftijd de hoogleraar Gas on Bonet-Maury, professor in de kerkgeschiedenis te Parijs. Van Duitsche zijde roemt men het in den gestorven geleerde, dat hij aan een gevangen genomen Duitschen Theoloog vriendelijke brieven en lectuur zond.

WINCKEL.

Officiële Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons:
Rijsoord 14 Oct. Wij zouden eene samenkomst hebben voor de Vrije Universiteit. Niet een redevoering hooren noch minder een geleerd refutaat.

Waarom, hoe, en door wien is de Vrije Universiteit opgericht. Wie heeft er belang bij. Is de V. U. niet alreer voor aanzienlijke menschen. Althans voor hen die het betalen kunnen. Wat heeft een gewoon arbeider of een eenvoudige medertje belang bij de Vrije Universiteit. Op deze en meer andere vragen moet een antwoord komen.

Dr. V. K. Kuyenhoven nam het presidium waar. Wat was er sedert de oprichting der Vrije Universiteit al niet gebeurd ook in Rijsoord. Wij werden al sprekende teruggevoerd naar een kleine veertig jaar terug. De voormannen van toen zijn in den hemel. En het geslacht van thans kostert meer liefde voor de V. U., maar het heeft den strijd niet medegemaakt, de geschiedenis is zelfs niet meer bekend. Wij hoorden er iets van.

De wet van 1876 zette het stempel op de verregaande miskenning van Gods Woord. Oorspronkelijk zouden de Theol. faculteiten worden afgeschaft. Zoo bedoelde 't Minister Heemskerk. Maar de liberale partij, meer op partijbelang dan op de waarheid letende, was bevreesd dat dan door de fignen een Theol. faculteit zou worden gesticht, die wel tot een Universiteit zou uitgroeien.

Toch kan van Overheidwege geen theologie worden gedoceerd. Althans geen dogmatiek. Godsdiensige dogmata en wetenschap staan volgens de vrijmijningen tegenover elkaar. Vrijmijzig is het onbegrijpelijk streven en onbevooroordeeld zoeken naar de waarheid.

Daarmede was de oplossing gevonden. De Theol. fac. zou voortaan zijn een faculteit der godsdienstwetenschap, waar men zou zoeken om te zoeken, want vinden leidt tot dogmata.

Nadat de wet was aangenomen noodigde Dr. A. Person het geleerde Nederland op de begrafenis (de niyvaat) van de dogmatiek. Dr. van Oosterzee glog niet mee. Ingeendeld, hij zette op welsprekende wijze uiteen wat de toekomst der dogmatiek en de dogmatiek der toekomst waren zou. En Dr. Doedes decreeteerde met de hem eigen bescheidenheid dat de zaaug-kondige niyvaat was uitgesteld.

Uit een polemisch oogpunt keurige stukken. Maar van polemiek kan men niet leven. Niet de toekomstige dogmatiek kan ons nabeten, indien men het over de dogmatiek zelfs niet zin wezen en hoofdzaak eens is. Een uitstel van begraven heeft nooit leven aan een lijk gegeven.

Arms studenten. Een dogmatiek zonder belijdenis, zelfs zonder Bijbel.

Hoer Dr. A. W. Bronsveld klagen:
'Zij hebben hem mij van he: harte gescheurd Met al hun twijfelen en vragen,
Den jongen, dien ik zoo lief heb gehad
En onder het hart heb gedragen.

Arme moeders, teleurgestelde vaders.
Arme aanstaande predikanten. Wat was het en wat is het nog 'strug wetenschappelijk' aan de Openbare Universiteiten. Men gelooft er niets meer, het is een en al wetenschap. Over den Bijbel, van den Bijbel, tegen den Bijbel, daar kunnen te van me-spreken, maar niet den Bijbel hooren ze bijna niets.

De Vaderlandsche Kerk met een bundel reglementen vol met besluiten en voorschriften die elkanter tegenspreken, zoodat men straks vrij — lees losbandig — kan zijn.

Ruin 40 jaar zoekt de faculteit naar godsdienst zonder God, naar christendom zonder Christus, naar theologie zonder dogmatiek. Arme studenten, arme hoogleraren, arm Nederland, waar zooveel duizenden en nog eens duizenden gulden worden ten offer gebracht, enkel om te zoeken wat men niet vinden wil. Met geen ander doel, zij het bewust of onbewust, dan om 'den gevallen zondaar' tot een 'nich onplooiend natuurwezen' te proclameren.

God lof! Waar de kleine man vasthield aan de waarheid die naar de Godzaligheid is, verwerkte Hij mannen van groote bekwaamheid die op de vraag, of de belijders van den Christus in zulk een afval moesten berusten, in depe afhankelijk aan God en in besluiten geloofsmoed antwoordden: 'Bij God, dat nooit!'

En uit 'dat nooit' is de Vrije Universiteit geboren. In het leven tredend, 'met den Universiteitsman tot blorens toe verlegen', maar toch opnemend met de zekerheid, een werk des geloofs te verrichten, dat naar de wet van God en niet op eigen goeddunken gegrond is.

En zou het dan alleen aan de meergegoeden zijn geschonken om aan deze stichting mede te werken?

En ook, is het genoeg, zoo met zulk een Universiteit alleen de beoefening der theologie werd beoefend? Moet de naam des Heeren niet overal — ook bij het Hooger Onderwijs — worden erkend? Bovendien, men beslede toeh, dat bij de opleiding van onze toekomstige 'voormannen', de studie der letteren den meesten tijd in beslag neemt, en van den grootsten invloed is.

Wie zal nu, als het huis van binnen brandt, het voldoende achen, zoo de voordeur maar goed gesloten is?

Zija het niet de leeraren aan de Gymnasia en Hoogere Burgerschoolen die den grooten invloed uitoefenen op onze toekomstige studenten, en